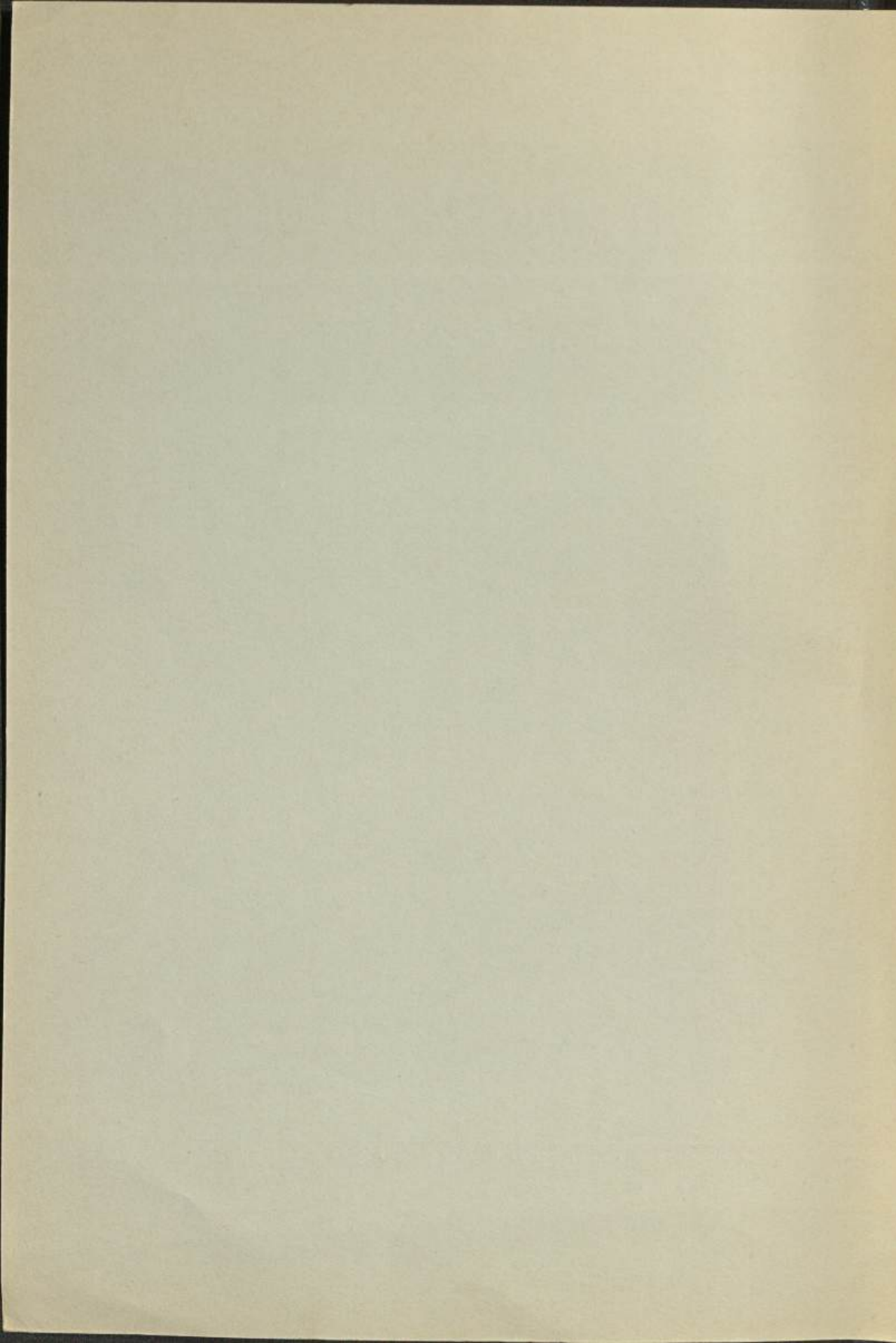

IN MEMORIAM

Prof. Dr. FLORIS VAN DER MUEREN

DOOR

Prof. Dr. P. NUTEN

Dear Mr. J. Bogart and
young children
B

Prof. Dr. FLORIS VAN DER MUEREN

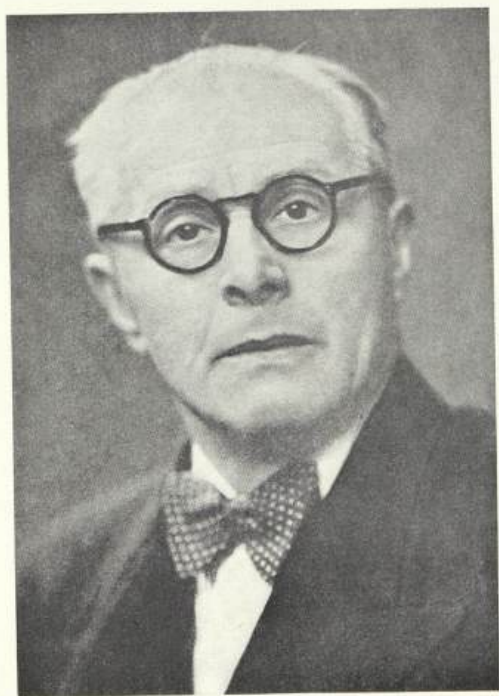
Toen rond het middaguur van 23 december 1966 een radiobericht het nieuws mededeelde dat Prof. em. Floris van der Mueren te Leuven diezelfde ochtend in de St.-Rafaëlskliniek overleden was, bleek de ontsteltenis bij velen groot, des te meer omdat weinigen over een klinische opname iets afwisten en een noodlottige afloop in het geheel niet verwacht werd.

De plechtige uitvaart op woensdag 29 december in de St.-Pieterskerk te Leuven was een piëteitsvolle en grootse hulde van het intellectuele en kunstminnende Vlaanderen aan zijn nagedachtenis. Enkele weken te voren had hij nog zeer actief een druk bijgewoonde vergadering van de Antwerpse Vereniging voor Muziekgeschiedenis als voorzitter geleid, zodat de onverwachte droeve mare het universitair milieu, de musicologen- en studentenwereld pijnlijk kwam verrassen. Met hem en met Prof. Dr. Charles van den Borren († 14 januari 1966 te Ukkel) verloor de nederlandstalige en de franstalige muziekwetenschap in ons land, binnen hetzelfde jaar, haar twee eminentste figuren en haar in alle opzichten zeer hoogstaande geleerden en leidende persoonlijkheden.

Prof. Dr. Floris van der Mueren werd geboren te Hoogstraten op 2 november 1890. Het geboortehuis stond aldaar in de schaduw van het Klein Seminarie. Vermits zijn vader leraar in de muziek aan deze onderwijsinstelling en de gewaardeerde dirigent van de studentenfanfare was, lag het voor de hand dat de jonge Floris na zijn twee broers de klassieke humaniora in dit instituut zou volgen. Tot aan de 3e Latijnse heeft hij geworsteld tegen de wiskundige saaiheid en de niet gemakkelijk te assimileren latijnse en griekse leerstof. Zijn jeugdideaal was immers: kunstenaar worden!

Daarom besloot hij te gaan studeren aan de Lemmensschool te Mechelen, alwaar hij in 1911 laureaat werd. Kort daarop volgde zijn aanstelling tot orgelist van de St.-Jozefskerk te Leuven.

Als lyrisch begaafd musicus dweept hij met het werk van L. van Beethoven, P. Benoit en R. Wagner, doch bleek minder ingenomen met de al te cerebrale constructies van de expressionisten. Als volbloed romanticus en optimist met een onwankelbaar

FLORIS VAN DER MUEREN

idealisme en met een onbegrensd vertrouwen in iedereen, kwamen weldoende kontakten tot stand met de Vlaamsgezinde universiteitskringen. Studenten en professoren deden beroep op zijn spreekwoordelijke artistieke dienstvaardigheid en legden door vriendschap en samenwerking de basis voor zijn groeiend bewustzijn dat hij, via de muziek, voor zijn volk een taak te realiseren had.

De ernst waarmee hij zich op zulk een roeping wilde toeleggen spoorde hem aan bij de onvolprezen en uitmuntende muziekpaedagoog Paul Gilson, drie jaar lang in de kompositietechniek te gaan studeren. De degelijkheid van Van der Mueren's vakmanschap kwam weldra tot uiting in een reeks werken als *Vier Liederen* (1922), op gedichten van Prosper van Langendonck, waarvan *Sonnet* en *De gouden Vloot* zijn structuurvastheid duidelijk belichten. In *Eenzame Liedjes* (1922), op teksten van A. van Scheltema, zingt een mild geïnspireerd gemoed en is Gilson's degelijk onderricht over zijn discipel gevaren.

Zijn jeugdige vurigheid en ondernemende Vlaamse volksgezindheid tintelden in het te Antwerpen bij Jan Bouchery uitgegeven staplied *Lied der Vlaamse Meisjes* (C. Verschaeve) en in de vlamme strijdkreet *De Gentse Hogeschool*, con amore opgedragen aan de Vlaamse studenten.

Buitendien werden een aantal proeven weggemoffeld in de kartons tot vergeten sluimering: een geslaagde *Sonate voor Klavier*, een *Symfonie* en een *Ouverture tot Sophokles' Oidipus*. Dit alles bevestigde de feitelijkheid van een oriëntatie op het muzikaal creatieve terrein. Zijn belangstelling voor letterkunde en toneel — hij schreef een vijftal satyrische blijspelen — werd bizonder geprikkeld door de beroemde nederlandse woordkunstenaar Albert Vogel, die hem wegwijs maakte in al de technische verworvenheden waarover een voordrachtgever moest beschikken: het beheerste gebaar, de klare, flink gevormde stem, de expressieve mimiek, een onberispelijke dictie, de soepele taalvaardigheid en de artistieke bezieling. Het zijn precies deze eigenschappen die Prof. Van der Mueren tot een der meest gegeerde sprekers in Vlaanderen hebben omgetoverd.

Waar hij ook sprak tijdens cursus of bij volkse voordrachten, steeds wist hij te boeien door de bekoorlijkheid van het gesproken woord, door de evokatieve kracht van zijn beeldrijke en pittige taal, door de persoonlijke klank van zijn tot spanning en begeestering aanwakkerende stem. Hij kon typeren, verantwoord aanklagen, vermanend wenken en mild zalven, aanmoedigen en

steunen, waarschuwend dreigen, doch werd nooit bits en sarkastisch noch onrechtvaardig en onhebbelijk. Hartelijkheid en overtuigende verdraagzame broederlijkheid verdoezelden steeds al datgene wat hij schaars-striemend noodzakelijk wilde gezegd hebben. Door zijn synthetiserende vaardigheid in het formuleren van oorzaak en gevolg bij openbare debatten schiep hij het juiste klimaat dat het ontluiken van een levendige musicologische bedrijvigheid begunstigde.

In 1921 werd hij benoemd tot docent in de Muziekgeschiedenis aan de Hogeschool voor Vrouwen te Antwerpen en begon hij ook met zijn universitaire studiën te Leuven. Ter gelegenheid van de vervlaamsing van de Gentse Hogeschool werd hij er reeds in 1923 als docent aangesteld met als opdracht, de cursus in de algemene muziekgeschiedenis in de kandidatuur voor Archeologie en Kunstgeschiedenis. Van meet af aan won hij de sympathie van een toenemend aantal studenten uit diverse fakulteiten die genoten van zijn welsprekendheid en beschaafde taal, van zijn ruim historisch inzicht en artistieke voornaamheid bij het analyseren van stijlopvattingen of het onderzoek van het evolutiebeeld in de muziekgeschiedenis.

Een franstalig medestudent typeerde Professor Van der Mueren in 1933 als „un être éminemment sociable et social, un arbitre solidement instruit par l'expérience". Prof Ch. Van den Borren noemde hem „un cœur d'or". De namen van Mej. Belpaire, Maurits Sabbe, Ernest Closson hebben in deze periode zijn lotsbestemming ongetwijfeld mede helpen bepalen.

Te Gent heeft Prof. Van der Mueren pioniersarbeid verricht. Didaktisch materiaal ontbrak over de ganse lijn. Alles moest opgebouwd worden : een seminariebibliotheek, een diskotheek, grafisch en sonoor illustratiemateriaal en gelegenheid geschapen worden voor gespecialiseerde studie in het Licenciaat en in het Doctoraat. Van een mangel aan belangstelling voor de geschiedenis van een kunst die, in universitaire kringen als té gespecialiseerd en als té bijkomstige uiting van het kultuurleven scheen, werd, grotendeels dank zij zijn bemoeiingen bereikt dat aan de muziekwetenschap hetzelfde belang en dezelfde rechten zouden toegerekend worden als aan de geschiedenis van de schilder-, beeld- en bouwkunst.

Naast zijn toewijding als docent was hij jaren lang de man die zijn artistieke, kunsthistorische en musicologische bevindingen in het bereik van het grote publiek bleef brengen (soms 12 konferenties in de maand !). De uitvoerige brochures *Beschouwingen*

over de *Muzikaliteit* (1921), *Beethoven* (1927), *Het voorbereidend onderwijs op den weg naar Schoonheid en Kunst* (1930), *Wat iedereen over voordrachtskunst weten moet*, en de boeken *Benoit, man van zijn volk* (1935) en *Muziek* (1946), waarin hij zeer nadrukkelijk hierop wees „dat men, wat de muzikale opvoeding betreft, niet zozeer de technische en historische initiatie maar de ontvankelijkheid voor de vormelijke hoedanigheden en specifiek muzikale expressiviteit bevorderen moet”, zijn getuigenissen hoe hij zich met voorbeeldige onbaatzuchtigheid aan het zogenaamde volks-universitair onderwijs interesseerde.

In 1931 promoveerde hij te Leuven tot doctor in de Kunstgeschiedenis en de Oudheidkunde met een belangrijk proefschrift over *Het Orgel in de Nederlanden*. Vermits op dit ogenblik te Leuven nog geen muziekgeschiedenis op het programma stond en op het muziektechnische nog geen nadruk kon gelegd worden, werd dat werk een vrij grote, doch heterogene studie waarin archivistisch onderzoek naar de aanwezigheid van het orgel in onze gewesten, kunsthistorisch onderzoek naar de bewaarde kunstmeubelen, vermengd raakten met historische studie over de besluiten van het Concilie van Trente en van de evolutie van de registerklank uit de late middeleeuwen tot in de 18de eeuw. De eigenlijke techniek van de orgelbouw werd er niet in aangeraakt.

In de Verhandelingen van de Katholieke Vlaamse Hogeschooluitbreiding had Prof. Van der Mueren, ter gelegenheid van een Beethoven-Verhandeling de stijlevolutie even beroerd in de kering van de 18e naar de 19e eeuw in Duitsland. Ook het boek *Vlaamse Muziek en Componisten* (1931) staat enigszins in dat teken, vermits hij het verschijnen van onze Vlaamse musici in de 19e en 20e eeuw tracht te zien in verband met de evolutie van onze schilderkunst en literatuur, althans de groepering onzer musici opvat op dezelfde basis.

Als een leitmotief loopt destijds parallel met zijn professorale taak, de gouddraad van zijn overtuiging dat, wil men zo doelmatig mogelijk de sociale en kulturele belangen van het Vlaamse volk dienen, de politieke weg hiervoor aangewezen is. In 1932 werd hij tot lid van de Leuvense gemeenteraad verkozen. In 1938 volgde zijn benoeming tot schepen van kunsten en onderwijs, functie die hij met het hem kenmerkende plichtsbesef tot 1944 voorbeeldig vervulde.

In 1936 werd hij hoogleraar, in 1941 tot gewoon hoogleraar bevorderd aan de Rijksuniversiteit te Gent. Het predikaat „profes-

sor" als betiteling bij zijn naam heeft voor hem steeds een dubbele betekenis gehad; enerzijds bepaalt het de figuur die, langs Universiteit en studenten om, de wetenschap verkondigt en bevordert bij specialisten; anderzijds omschrijft het de kultuurgids die, door spreekbeurten en door publikaties zijn kennis naar de massa brengt, m.a.w., „leert”.

De Koninklijke Vlaamse Academie van België verkoos hem reeds in 1939 tot werkend lid en in 1950 tot bestuurder van de Klasse der Schone Kunsten. Op 7 november 1959 werd Prof. Van der Mueren tot nationaal gecoöpteerd lid van de Kultuurraad voor Vlaanderen verkozen.

Een aantal activiteiten die buitendien zijn wetenschappelijk blazoen versierden waren: een professoraat aan het St.-Lucas-Instituut te Schaarbeek en aan de Sociale Scholen te Heverlee, speciaal professor aan de Muziekkapel van Koningin Elisabeth te Argenteuil (1961), voorzitter van de bloeiende Antwerpse Vereniging voor Muziekgeschiedenis, ondervoorzitter van de Belgische Vereniging voor Muziekwetenschap (1953), voorzitter van de Halewyn-Stichting te Antwerpen, voorzitter van de Koninklijke Toneelkring „De Leuvense Toneelwacht” en gewaardeerd medewerker aan tijdschriften, wetenschappelijke commissies, jury's en buitenlandse genootschappen. Hij verwierf de Prijs van de Provincie Antwerpen voor zijn gezamenlijk oeuvre, terwijl de „International Musicological Society” hem in 1961 naar New-York uitnodigde.

Al diegenen die over een periode van 37 jaar professoraat te Gent zijn cursussen volgden, hetzij als wordend musicoloog, hetzij als louter belangstellenden voor de boodschap van zijn esthetisch evangelie, denken niet alleen met vreugde terug aan al datgene wat ze mochten meedragen uit de schatkamer van zijn rijke en toch zo humane wetenschappelijkheid, doch evenzeer aan het d i r e k t contact met het m u z i k a l e f e i t en het begrijpbaar maken van het artistiek waardevolle dat hij voor eenieder voor schoonheid ontvankelijk gemoed wilde toegankelijk maken en doen beleven. Voor velen was hij meester én vriend, vaderlijk goed, leiding gevend en loyaal humaan. Hij vertoefde niet op een geïsoleerde hoogvlakte van de geestesadel die benadering bemoeilijkte, doch trad steeds zelf tegemoet naar hen die op de drempel van een musicologische loopbaan hun eerste schuchtere schreden beproefden te richten.

Wanneer men post factum terugblijkt over zijn onderwijsopdracht,

dan menen we daaruit enkele basiselementen te mogen afleiden die a.h.w. tot de konstanten ervan behoren, nl. :

- dat van de zijde der Kunstgeschiedenis en der Muziekgeschiedenis het een foutieve gewoonte is, voor alles steeds de *afhanke-lijkheid* van individu en werk te willen zoeken bij andere persoonlijkheden;
- dat het beter is door alle bijkomstigheden heen, te boren en te zoeken naar wat er aan zelfstandigheid is in de stijl en de vraag moet gesteld worden : Is datgene wat kunst is — dus een minimum aan Schoonheid draagt — wel denkbaar zonder dat levengevende element dat „Persoonlijkheid” is ?
- dat te weinig werd uitgegaan op de vaststelling van de eigen gevoelsaard en op de omschrijving van het eigene in het technisch complex, om, dààrin, de bepalende oorzaak van dit eigene te vinden;
- dat het noodzakelijk is zich te leren bezinnen over het wezen, de grondslagen, de waarde van de Vlaamse Muziek en de aandacht diende geprikkeld te worden of de fundamentele innerlijke „zin” ervan voor de volksgemeenschap verantwoording heeft gekregen;
- dat kunst inderdaad niet een zaak van louter technische vaardigheid is. Zij is ook niet enkel amusement of nobel sieraad van het gezelschapsleven. Zij is meer dan een kracht in functie van ideële motieven, meer dan een momentele prikkel in het ethisch streven der mensen. Kunst blijft inderdaad een geestelijk gebaar waardoor de mens esthetisch uitdrukking geeft aan een drang die, boven alle werkelijkheid, de illusie zoekt van een wereld die voor hem als de afglans van het absolute geldt;
- dat men met meer aandacht en vertrouwen dan voorheen het werk van onze oudere en moderne musici uit de 19e en 20e eeuw moet benaderen en er vooral dié momenten moet leren waarderen waar hun technisch en scheppend vermogen opgevoerd werd tot een ^{re}kracht van artistiek kunnen en van levensopenbaring;
- dat de actieve bewustwording en de nuchtere zakelijkheid van de huidige situatie in de Vlaamse muziekwetenschap NOG meer bewust moet worden doorgevoerd dan de ophemeling van een groot verleden of het zich vermeien in een ijdel begrippenspel uit de veelkleurige waaier vol mogelijke schakeringen over romantisch-muzikale bespiegelingen;
- dat bij verantwoordelijke instanties licht in de duisternis zou

moeten schijnen en dat kunst g e e n dilettantenspel en muziek-wetenschap in het kader van de Kunst- en Kultuurgeschiedenis een v o l w a a r d i g e wetenschap is, die zich niet aan de periferie van de Universiteiten in ons land mag bewegen.

Men heeft niet gewacht om Prof. van der Mueren te huldigen tot het eindpunt van de levensbaan werd bereikt en men enkel nog kan terugblikken op een volbrachte taak of op de waarde van voldragen arbeid.

Wij herinneren ons de heuglijke feestdag, zijn vreugdelach en de glorieuze ontroering uit zijn loopbaan toen door het uitvoerend comité onder voorzitterschap van Mgr. J. van Nuffel hem een mooie bundel *Miscellanea Musicologica* als huldeblijk ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag, door vrienden, kollega's en vereerders tijdens een academische zitting in het Posthotel te Gent werd aangeboden. Prof. Dr. J. Duverger, toenmalig voorzitter van het H.I.K.O., tekende destijds in een goed geziene rede zijn jubilerende kollega ten voete uit als „de sympathieke, dienende professor, de pionier van de Vlaamse musicologie aan de Gentse Universiteit”.

In 1950 telde de door Dr. Roemans opgestelde Van der Mueren-bibliografie reeds 360 titels. Thans reikt het aantal ver boven de 400 uit. Zovele bijdragen, artikels, besprekingen, inleidingen, hulde-adressen, boeken en brochures getuigen allen voor een eigen stijl, een wezenlijk persoonlijke stijl met eigen visie op vele vragen en problemen die hij zelf stelde, doch waarop hij ook zelf een antwoord gaf. Nimmer zijn ze konglomeraat noch compilatie van verschillende stellingen want... als musicoloog heeft Prof. Van der Mueren nooit nagepraat noch afgeschreven.

Uit zovele studiewerken moge hier nochtans enkele schriften in herinnering opgeroepen worden.

In de zakelijke brochure *Rond het Probleem der huidige Muziekkultuur* werden op schrandere wijze problemen aangesneden hoe het contact met geestelijke dingen in verhouding tot de geestes-potentialiteit van de massa bevorderd zou moeten worden.

Muziekgeschiedenis aan onze Universiteiten (1943) verdedigt de opvatting dat algemene geestesontwikkeling alléén niet volstaat. Bovendien is voor de musicoloog een algemeen-kunsthistorische vorming onontbeerlijk en moet een aanscherpen van de a l g e m e e n *kritisch-historische* z i n vanzelfsprekend worden nagestreefd. Wanneer Prof. Van der Mueren over *stijl en stijlontleding* schreef, dan is dat n i e t in de betekenis van het nuchter vormen-kennen of van het naspeuren van de vormensamenstelling om hun

zelfswil. Zijn stellingname reikt verder, want door *stijl* bedoelt hij het esthetisch beeld dat door een zeer bepaalde organiek in elke kultuurperiode werd gedragen, in een gedaante die *alléén* van één kultuurperiode het monopool is.

In dit opzicht beschouw ik zijn studie *Renaissance in de Muziek* (Gentse Bijdragen tot de Kunstgeschiedenis, VIII (1942), p. 7-35) als zijnde van blijvende waarde. Het zijn bladzijden waarin een originele en persoonlijke visie algemeengeldendheid kan verwerven, mede door de beslutrake klaarheid in de formulering en door de scherpe zin voor musicologische stijlsynthese.

De geesteshouding bepalen die aan dat esthetisch resultaat ten grondslag ligt was steeds voor hem een dwingende taak. Historisch moet immers van de musicoloog gevergd worden, dat hij de denkkorde oorzakelijk verbindt met een geesteshouding van een tijd, en in beweging, klankaard en klankkracht de gevoelsmaatstaf opsporen van de tijd. Om die te zoeken leek hem de *parallelvergelijking* zeer nuttig. Precies dit probleem zal werkelijk verbonden blijven met zijn naam en met zijn opvattingen.

Al had de gedachte van het stijlparallelisme Prof. Van der Mueren nooit verlaten sedert zijn studiën te Leuven, toch kwam zij in de eerste geschriften slechts sporadisch op het voorplan. Het was een muziekhistorische opvatting waarvan de echo's, sedert Wölfflin's „Renaissance-Barok-antithese”, in de muziekgeschiedenis binnendrong en Prof. Van der Mueren, in 1958, voor de eerste maal een systematische opvatting schreef in zijn verhandeling: *Is parallelvergelijkende muziekgeschiedenis mogelijk?*

Hier staan we voor een dokument waarin de auteur zijn Credo heeft gekomponneerd en zijn geloof in een sedert jaren verkondigde overtuiging betreffende parallelvergelijkende muziekgeschiedenis, vaste vorm heeft gegeven.

Het probleem der historische parallelvergelijking tussen muziek en andere kunsten is er in zijn geheel gesteld, zeggende hoe het moet en kan worden gezien, welke plaats het bekleedt in de muziekwetenschap, welk het nut ervan is, het pro en contra, en hoe het in de geschiedschrijving geleidelijk ontstond.

Ik aarzel niet die studie te begroeten als de beste synthese die op dit terrein in het licht van de gemeenschap werd gesteld. Ze strekt het muziekwetenschappelijk denken van ons Nederlands taalgebied ten volle tot ere. De grond van zijn parallelisme steunt op een studie van de stijl en wel bijzonder van de *periodische* stijl. Het is een begrip dat wél in de kunstgeschiedenis doch niet in de muziek- of literatuurgeschiedenis gebruikelijk was. De

bedoelde stijl is nl. deze die de aard van het klankbeeld raakt, voor zover het typisch is voor het grondstreven ener periode en dat exclusief aan één periode verbonden zit.

De auteur oordeelde dat periodische stijlgemeenschappelijkheid uitgangsbasis moet zijn voor een gebeurlijke parallelvergelijking tussen muziek en zusterkunsten, waarbij betracht moet worden de parallele samenhangigheid te vinden in stijkenmerken, die in alle betrokken kunsten *tot de wezenheid behoren van de vormgeving*. De aangeduide oriëntatie luidt dienvolgens : *zoeken naar stilistische solidariteit* (waarbij synchronisme tussen de verschillende kunsten niet als absoluut moet gezien worden).

Dat *stijlbegrip* heeft Prof. Van der Mueren nadrukkelijk beklemtoond in verscheidene studiën, uitgegeven door de Kon. Vlaamse Akademie en elders, nl. in :

- *Over het wetenschappelijk onderzoek van het nationale karakter in de Muziek* (1947). Hierin wordt er de nadruk op gelegd, dat het wezenlijk „nationale” van het kunstwerk moet kunnen gevonden worden — niet enkel in de sociologische bestemming — doch bijzonder in de eigenaardige konstruktie van ritmen, melodie, harmonie en de gebruikte technieken in een konstruktieve stijl;
- *Bach-herdenking : ondergang en herleving* (1952) tracht aan te tonen dat, indien Bach na 1750 vergeten werd, dat te wijten was aan het feit, dat een nieuwe periodische stijl Bach gedemodeerd had;
- *Persoonlijkheid van Individu en Tijd in de Muziekgeschiedschrijving* (1952) staft de mening ter dege, dat individuen en kultuurperiodes een persoonlijkheid hebben die, qua stijl, door geen invloeden kunnen gewijzigd worden, doch waardoor elk individu zich op een persoonlijke wijze uitspreekt in de stijl der periode waaruit hij werd geboren;
- *Over Constanten in de Muziekgeschiedenis* (1953), een uitstekende publikatie, beproeft een perspektief te geven over verscheidene grote, muzikaal-aktieve volkeren (vooral de Nederlanden, Frankrijk, Duitsland, Italië) en wordt getracht aan te tonen hoe zij in elke nieuwe kultuurperiode steeds op een analoge wijze reageren, derwijze dat, ondanks de periode-stijlwisselingen een *constante* verhouding *over de tijd* wellicht niet denkbeeldig is.

Het emeritaat betekende voor Prof. Van der Mueren geen rustpauze, wél een bezinning over vroegere en nieuw te behandelen

vraagstukken met een steeds weerkerend thema : de muziek-geschiedenis in de algemene kunsthistorische en cultuurhistorische synthese in te schuiven en op een wetenschappelijk verantwoorde wijze. Hij was de eerste — we herhalen het — die daaraan een zelfstandige studie wijdde, haar perspectief duidelijk omschreef en de grenzen en doel duidelijk afbakende. Toen wij, enkele jaren geleden, bij een internationaal kongres tijdens de besprekingen de aandacht vestigden op zijn werk, omdat de buitenlandse voordrachtgever niet eens wist op welke diepgaande wijze Prof. Van der Mueren, lang vóór hem, het probleem had uitgediept en hij hierover ten volle verbaasd leek, hebben we de brug helpen slaan tussen de Oude en de Nieuwe wereld opdat beider zienswijze vruchtbaar met elkaar zouden gekonfronteerd worden. Aan dit feit heeft Prof. Van der Mueren een zeer gelukkige herinnering bewaard.

In 1961 verscheen zijn *Perspektief van de Vlaamse Muziek sedert Benoit* waarin hij trachtte een systematisch beeld te schetsen van onze muziek der laatste honderd jaren, daarbij betreffend al de psychologische en historische problemen die onmisbaar zijn voor het goed begrip en de waardeschatting van onze kunst. Het is geschreven met liefde en vol geloof in de scheppende krachten van ons volk en werd een overtuigende uitnodiging om welwillend open te staan voor de waarden van onze eigen kunst. Zijn grote achting voor Paul Gilson, zijn leermeester, blijkt ten slotte uit de goed-samenhangende interpretatie en appreciatie over diens symfonisch gedicht *De Zee* (1962). Menig werk stond nog op het getouw toen de Dood hem kwam weghalen en de drukproeven zullen met liefde eerlang worden nagezien...

In onze tijd die zo tuk is op modern humanisme, dat voor enkeling en gemeenschap wordt beoogd, mag men Prof. Van der Mueren roemen als een voorbeeld van de sereen levende, humanistisch ontwikkelde Vlaming uit één stuk, als een kultuurmens wiens wetenschappelijk altruïsme en wetenschappelijke goedgeefsheid wegens zijn aangeboren goedheid des harten, in bevoegde vak-middens tot spreekwoordelijke echtheid zijn geworden.

Zijn wetenschappelijk streven werd gewaardeerd door vak- en volksenoten én door specialisten. Hij was een schitterend essayist met het gevoelig, doch buigzaam aanpassingsvermogen. Hij was „iemand” die zich elk nieuw geluid kon eigen maken, op voorwaarde dat zijn geest en gemoed, zijn begrip en eigen ontvankelijkheid, zijn wijsheid en diep inzicht er schoonheidswaarden vermocht in te ontdekken. Hij blijft een ereburger van het Vlaamse

volk, omdat hij het beschavingspeil van de Vlaamse gemeenschap ononderbroken naar een hoger peil wilde optillen en nimmer voeling verloor noch met de wetenschappelijke beweging, noch met de gewone man uit het volk. Zijn dienstbaarheid en zijn liefdevolle volksverbondenheid kenden geen grenzen.

Hij was de professor die niet alleen van op zijn leerstoel maar ook in veelvuldige schriften en vulgariserende prediktochten voor kunst en cultuur een baken en een spoorslag is geweest tot nooit versagende volharding. Hij was populair, in-goed, en hard voor niemand. Hij was de professor bij uitnemendheid gebleven van de moeilijkst te doceren cursus : de onbaatzuchtigheid, het zelfvergeten, de toewijding, de rechtschapenheid, het dienend idealisme, de menselijke trouw, de goedhartige en vaderlijke steun voor zijn studenten in vaak uitzichtloze ondernemingen. Dat is een eretitel die geen lof behoeft. Men onderging er de milde invloed van als een zegen.

Zoals iedereen die aan de openbare weg timmert heeft hij eveneens kritiek en botsingen tussen idealen en werkelijkheid ervaren. Tint-verscheidenheden in overtuiging en zienswijze hebben nooit verhinderd de wegen der vriendschap te bewandelen. Zijn devies luidde : dat materiële cultuur verschrompelt als de zedelijke beschaving en het paslood van waarheid en liefde ze niet schragen. Nu hij van ons allen is heengegaan beseffen we de leemte die geslagen werd. Des te duidelijker treedt zijn persoonlijkheid voor de geest en zijn ruime visie die waarden vastlegde, bepaalde en omschreef in het domein van zijn „*cara scientia*”, de muziekwetenschap in breed-menselijke zin. In dit bij uitstek subtiële domein waar geest en gemoed zich kunnen vermeien in een oceaan van alle schoon, waar de geest nooit vastgeklonken wordt aan de bodem der materie, blijft niet alleen zijn naam geëerd en bewaard, doch licht zijn sterke en nobele persoonlijkheid nog voor als een symbool van het Vlaamse intellect.

Prof. Dr. P. NUTEN

